

EK-2

HUKUKUN GENEL TEORİSİ

TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ

(Fransızca-Türkçe)

Kemal Gözler, *Hukukun Genel Teorisine Giriş: Hukuk Normlarının Geçerliliği ve Yorumu Sorunu*, Bursa, Ekin, 2. Baskı, 2023, XIV+250 s. (www.anayasa.gen.tr/hgtg.htm).

Açıklama.- Başlıkta pratiklik bakımından “Fransızca” terimini kullanmışsak da, “Sözlük”te sadece Fransızca değil, yer yer Latince, İtalyanca, İngilizce ve Almanca terimler de verilmiştir. Sözlük, sadece bu kitapta geçen terimleri içerir. Girdinin sonundaki rakam veya rakamlar, o girdideki terimin bu kitapta geçtiği sayfa numarası veya numaralarını gösterir. Terim ile ilgili daha fazla açıklama ve örnek kullanım için ilgili girdi sonundaki sayfa numarasına veya numaralarına bakılabilir.

à plus forte raison: evleviyetle, 179
acceptabilité: kabul edilebilirlik, 80
acte de connaissance: tanıma bilme işlemi, 191
acte de contrainte: cebir işlemi, 44, 140
acte de volonté: irade işlemi, 191
actes irrelevants: anlamsız, alakasız işlemler, 34
Allgemeine Rechtslehre: genel hukuk doktrini, 6
Allgemeine Rechtstheorie: hukukun genel teorisi, 6
analogia: kıyas, 172
annulabilité: iptal edilebilirlik, 106, 110
annulable: iptal edilebilir, 109, 110
annulation rétroactive: geçmişe etkili iptali, 110
annulation: iptal, 106
argument apagogique: saçma sonuçların dışlanması argümanı, 181
argument économique: tasarruf argümanı, 182
argument systématique: sistematik argüman, 182
argumentum a coherentia: uyum argümanı, 181
argumentum a completudine: bütünlük argümanı, 181
argumentum a contrario: aksiyle kanıt, mefhum-u muhalefet, 176
argumentum a fortiori: evleviyet, öncelik, 178
argumentum a generali sensu: genellik argümanı, 182
argumentum a maiori ad minus: büyükten küçüğe doğru akıl yürütme, 179

argumentum a pari: kıyas, 172
argumentum a rubrica: kenar başlıkları argümanı, 182
argumentum a simili ad simile: kıyas, 172
argumentum ab auctoritate veya *argumentum auctoritatis*: otorite argümanı veya doktrinin otoritesine başvuran yorum, 182
argumentum ab exemplo: emsal argümanı, 182
argumentum per analogiam: kıyas, 172
argumentum pro subjecta materia: konuya ilişkin argüman, 168
auteur ou co-auteur: yapıcısı veya ortak yapıcısı, 198
begriffsjurisprudenz: kavramcı yorum metodu, 170
bellum justum: haklı savaş, 142
bien commun: ortak iyilik, 57
normes primaires: birincil normlar, 50
case analogy: vak’a kıyası, 175
co-auteur de la loi: kanunun ortak yapıcısı, 198
co-législateur: eş-kanun koyucu, 198
communis opinio doctorum: hukuk bilim adamlarının ortak kanısı, 182
conception juridique de la constitution: hukuki anayasa anlayışı, 200
conception mécaniste de la constitution: mekanist anayasa anlayışı, 200
conditio sine qua non: olmazsa olmaz koşul, ek koşul, 86
conditio per quam: asıl koşul, kendisiyle olan koşul, 86
contradictio in adjecto: bizatihi çelişki kendi kendisine çelişkili, 115

contraint: cebir, zorlama, zecir, 42
contraintes: güçlükler, 200
coutume négative: negatif örf ve âdet, 85, 134
décentralisation: adem-i merkeziyet, 142
designatum: bir işaretin dil-dışı karşılığı, 153
désuétude: metrukiyet, 53, 85, 91
desuetudo: metrukiyet, 53, 85, 91
dilemme de l'efficacité: etkililik ikilemi, 71
droit imparfait: eksik hukuk, 48
effectivité: efektiflik, 64
efficace: etkili, 64
efficacité: etkililik, 63
énumération limitative: sınırlayıcı sayma, 176
être en vigueur: yürürlük, 54
exigences morales minimales: asgari ahlaki icaplar, 80
existence matérielle: maddi varlık, 25-27, 106, 108, 138
existence spécifique des normes: normların özgül varlığı, 72
existence spécifique: özgül varlık, 73
fait créateur de droit: hukuk yaratıcı olay, 131, 146
fiction: kurgu (temel norm), 77
fondement de la validité: geçerlilik temeli, 73
Geltung: geçerlilik, 72
general theory of law: hukukun genel teorisi, 6
giustizia: âdillik, 56
Grundnorm: temel norm, 73-75
habilitation: yetkilendirme, 39
support: hâmil, somut taşıyan, , 26
hermeneutics: hermenötik, 154
herméneutique: hermenötik, 154
Historische Rechtschule: tarihçi hukuk okulu, 170
Hume's law: Hume kanunu, 15
imprécision: belirsizlik, 39
inclusionem unius fit exclusio alterius, 176
inexistence matérielle: maddi yokluk, 107
inexistence: yokluk, 106
instrumentum: somut taşıyan, hamil, 26
interessenjurisprudenz: menfaatler içtihadı, 170
interprétation authentique: otantik yorum, 162, 192
interprétation doctrinale: doktrin yorumu, 165
interprétation grammaticale: gramatikal yorum, 166
interprétation historique: tarihi yorum, 167
interprétation judiciaire: yargı yorumu, 164
interprétation large: geniş yorum, 183

interprétation législative: yasama yorumu, 162
interprétation littérale: lafzi yorum, deyimisel yorum, 166
interprétation logique: mantiki yorum, 169
interprétation réductrice: indirgeyici yorum, 184
interprétation restrictive: dar yorum, 183
interprétation scientifique: bilimsel yorum, ilmi tefsir 165
interprétation systématique: sistematik yorum, 169
invalidation: geçersizleştirme, 108
invalidité: geçersizlik, 54, 101-122
irrecevabilité: dinlenemezlik, adem-i mesmuiyet (davanın), 107
irrégularité extremement grave: çok ağır bir sakatlık, 104
judge-made law: yargıç yapısı hukuk, 191
jugements de fait: olgusal yargılar, 16
jugements de valeur: değer yargıları, 16
juridicité: hukukilik, 41
jurisprudence de concepts: kavramcı yorum metodu, 170
jurisprudence de la 'balance des intérêts': menfaatler içtihadı, 170
justice: adalet, adillik, 56, 57
küçükten büyüğe doğru akıl yürütme: *argumentum a minori ad maius*, 180
law in action: uygulamadaki hukuk, 67
law in books: kitaplardaki hukuk, 67
legal hermeneutics: hukuk hermenötüğü, 154
lex imperfecta: eksik hukuk, müeyyidesiz normlar, 47
living law: yaşayan hukuk, 68
logical positivism: mantıkçı pozitivizm, 8
maiori ad minus: büyükten küçüğe, 180
membership: üyelik, normların bir hukuk düzenine aidiyeti, 72
métanormes: metanormlar, 50
minimum d'efficacité: asgari etkililik, 84, 85
minori ad maius: küçükten büyüğe, 180
moindre mal: daha az kötü, ehven-i şerr, 179
naturalistic fallacy: tabii safsata, 17
non-cognitivism axiologique: aksiyolojik bilinemezcilik, 15
non-validité: geçersizlik, 54, 101-122
norm analogy: norm kıyası, 175
norm supérieure: üst norm, 74
norma: norm, 27
normativité: normatiflik, 27

normes juridiquement irrelevantes: hukuken anlamsız normlar, 48
normes non-indépendantes: bağımlı normlar, 49
normes posées: konulmuş normlar, 73
normes positives: pozitif normlar, 73
normes secondaires: ikincil normlar, 50
nul et de nul effet: yok hükmünde, 104, 106,
nul et non avenu: yok hükmünde, 104, 110
objet de la connaissance: bilme konusu, 17, 19
obligations: yükümlülükler, 200
opinio iuris: genel inanç, hukukilik inancı, 125, 129
opinio necessitatis: genel inanç, hukukilik inancı, 125, 129
ordre de contrainte: zorlama düzeni, 140
ordre: emir, 39
ordres juridiques centralisés: merkezileşmiş hukuk düzenleri, 109
ordres juridiques décentralisés: adem-i merkezi hukuk düzenleri, 109
pacta sunt seroanda: ihde vefa, 145
paper rules: kağıt üzerindeki kurallar, 68
permission: izin, 39
petitio principii: devr-i batıl, fasit daire, kısır döngü safsatası, 133
petition de principe: devr-i batıl, fasit daire, kısır döngü safsatası, 133
présupposé: ön varsayım, 76
principe de verification: doğrulama ilkesi, 69
principe du non-cognitivism des valeurs: değerlerin bilinemezliği ilkesi, 16
principe du non-cognitivism: bilinemezlik ilkesi, 16, 17
proposition: önerme, 27
quasi-positiviste: pozitivist-benzeri, 76
raison d'être: varlık nedeni, 173
ratio legis: kanunun amacı, 171
real rules: gerçek kurallar, 68
receiver: alıcı, 152
recours en constatation de nullité: yokluğun tespiti davası, 106
recours en déclaration de l'inexistence: yokluğun tespiti davası, 106
référé législatif: yasama yorumu usulü, 163
reine: saf, pure, 15, 21
relativisme: görecelilik, 16
sanction: müeyyide, yaptırım, 42
Sein: olan, 37
sender: verici, 152
signification spécifique: özgül anlam, 37

situation de fait: fiili durum, 172
smaller evil: daha az kötü, ehven-i şerr, 179
Sollen: olması gereken, 37, 38
syncrétisme: yöntem bağdaştırmacılığı, 22
teoria generale del diritto: hukukun genel teorisi, 6
théorie classique de l'interprétation: klasik yorum teorisi, 161-184
théorie générale du droit: hukukun genel teorisi, 4, 6
théorie réaliste de l'interprétation: realist yorum teorisi, 185-213
thèse du relativisme des valeurs: değerlerin göreceliliği tezi, 15
travaux préparatoires: hazırlık çalışmaları, 168
true judicial meaning: gerçek yargısal anlamı, 183
user: kullanan, 152
validité axiologique: aksiyolojik geçerlilik, 55
validité fattuale: olgusal geçerlilik, 63
validité ideale: ideal geçerlilik, 55
validité intrinseca: deruni geçerlilik, 56
validité materiale: maddi geçerlilik, 63
validité: geçerlilik, 54
validité axiologique: aksiyolojik geçerlilik, 55
validité définitive: kesin geçerlilik, 113
validité des normes posées: konulmuş normların geçerliliğini, 73
validité effective: efektif geçerlilik, 63
validité empirique: ampirik geçerlilik, 63
validité formelle: biçimsel geçerlilik, 72
validité provisoire: geçici geçerliliği, 113
validité stricto sensu: dar anlamda geçerlilik, 72
validité systémique: sistemsel geçerlilik, 72, 80
validité tout court: doğrudan doğruya geçerlilik, 72
validité: geçerlilik, 53
validity: geçerlilik, 53
vérification empirique: ampirik doğrulama, 16
vigueur: mer'iyet yürürlük, 54
Wiener Kreiss: Viyana Çevresi, 7 ■

Kemal Gözler, *Hukukun Genel Teorisine Giriş: Hukuk Normlarının Geçerliliği ve Yorumu Sorunu*, Bursa, Ekin, 2. Baskı, 2023, XIV+250 s. (www.anayasa.gen.tr/hgtg.htm).